

MBS179

ARIEL HUNGARY - BIBLIATANÍTÁSOK

AZ EGYHÁZ ÉS A ZSIDÓK

Dr. Arnold Fruchtenbaum

ARIEL

HUNGARY

bibliatanitasok.hu

BIBLIATANITASOK@GMAIL.COM

Tartalomjegyzék

I. MIT KAPOTT AZ EGYHÁZ A ZSIDÓKTÓL?

- A. Az Írások
  - 1. V. Mózes 4:7-8
  - 2. Zsoltárok 147:19-20
  - 3. Róma 3:1-2
  - 4. Róma 9:4
  - 5. Következtetések
- B. A Megváltó
  - 1. A Megváltó zsidósága
  - 2. A szabadító rokon elve
- C. Az üdvösség
- D. A helyi gyülekezet fogalma
- E. Spirituális áldások
  - 1. Róma 15:27
  - 2. Efézus 2:11-16 és 3:5-6

II. MIBE KERÜLT AZ EGYHÁZNAK AZ, HOGY VISSZATARTOTTA AZ EVANGÉLIUMOT A ZSIDÓKTÓL

- A. Az egyház elveszítette egyensúlyát
- B. Az egyház elveszítette áldásait Istentől
  - 1. A szövetség elve: I. Mózes 12:3
  - 2. A szövetség működése
  - 3. Az egyén teológiájának középpontja
- C. Az egyház elveszítette doktrinális egységét
  - 1. A bementkezés kérdése
  - 2. Az úrvacsora kérdése
  - 3. Az amillennializmus tanítása
  - 4. A törvényeskedés kérdései
- D. Az egyház elveszítette doktrinális tisztaságát
  - 1. Hamis tanok által
  - 2. Liberalizmus által

III. AZ EGYHÁZ FELELŐSSÉGE A ZSIDÓK FELÉ

- A. Zsidó evangelizáció
  - 1. Az evangelizálás elve – Róma 1:16
  - 2. Az elv mindenre vonatkozik
  - 3. Hogyan működik ez az elv
- B. Anyagi javakban osztozni
- C. Imádkozni a zsidó népért

Mert melyik nagy nemzet az, a melyhez olyan közel volna az ő Istene, mint mi hozzánk az Úr, a mi Istenünk, valahányszor hozzá kiáltunk? És melyik nagy nemzet az, a melynek olyan rendelései és igazságos végzései volnának, mint ez az egész törvény, a melyet én ma adok elétek?! V. Mózes 4:7-8

I. MIT KAPOTT AZ EGYHÁZ A ZSIDÓKTÓL?

Összességében öt jellegzetes dolog van, amit az egyház a zsidóktól kapott: az Írásokat, a Megváltót, az üdvösséget, a helyi gyülekezet fogalmát, és a spirituális áldásokat.

A. Az Írások

Az első dolog, amit az egyház a zsidóktól kapott, az Írások. Erre négy írásrész mutat rá.

1. V. Mózes 4:7-8

Mert melyik nagy nemzet az, a melyhez olyan közel volna az ő Istene, mint mi hozzánk az Úr, a mi Istenünk, valahányszor hozzá kiáltunk? És melyik nagy nemzet az, a melynek olyan rendelései és igazságos végzései volnának, mint ez az egész törvény, a melyet én ma adok elétek?!

A mózesi törvény Isten igazságosságának mércéjeként szolgált. Ha az Ószövetségben egy zsidó tudni akarta, hogy mi Isten igazságosságának mércéje, akkor a mózesi törvényhez fordulhatott. Az ószövetségi szentek számára ez volt az életvitelre vonatkozó szabály. Ez a két vers azonban rámutat arra, hogy ez kizárólag Izraelnek adatott.

Isten két egyedi dolgot adott Izraelnek. Az első egyedi dolog, amit Isten nekik adott, az egyetlen Isten fogalma volt, s Isten oly módon leplezte le magát Izraelnek, ahogyan egyetlen más népnek sem leplezte le magát. A második dolog, amit Isten egyedileg a zsidó népnek adott, a törvény volt, ami akkoriban elsődleges Írásként szolgált. A teljes törvénnyel Isten megadta az Írás első öt könyvét, s egy ideig ezek voltak az egyedüli Írások. Ismétlem, Isten ezt is a zsidó népnek adta.

2. Zsoltárok 147:19-20

Közli igéit Jákóbbal, törvényeit s végzéseit Izráellel. Nem tesz így egyetlen néppel sem; végzéseit sem tudatja velök. Dicsérvétek az Urat!

Ez a rész kijelenti, hogy Isten ezeket az írásbeli igazságokat úgy jelentette ki Izraelnek, ahogyan egy más népnek sem. Egyetlen más népnek sem volt meg ez az egyedi kiváltsága. Ismétlem, a hangsúly azon van, hogy Isten ezeket a dolgokat a zsidó népnek adta.

3. Róma 3:1-2

Mi tekintetben különb hát a zsidó? vagy micsoda haszna van a körülmetélkedésnek? Minden tekintetben sok. Mindenek előtt, hogy az Isten reájok bízta az ő beszédeit.

Isten ezekben a részekben rámutat Izrael kimagasló kiváltságaira. A zsidók előnye nem az üdvösségük tekintetében van, hiszen nem üdvözülnek csak azért, mert zsidók. A zsidók a nem zsidókhoz hasonlóan kegyelemből, hit által üdvözülnek Jesua (Jézus) a Messiás helyettesítő halálában és feltámadásában. Más téren van előnyük, az Írások terén, mert a zsidóknak jelentetett ki *Isten beszédei*, az Írások.

Izrael legnagyobb kiváltsága nem abban van, hogy az üdvösség a zsidókhoz jön, mert ők zsidók, hanem mivel az Írások nekik adtak, kinyilatkoztatást kaptak az üdvösségről.

4. Róma 9:4

A kik izráeliták, a kiké a fiúság és a dicsőség és a szövetségek, meg a törvényadás és az isteni tisztelet és az ígéretek;

Pál az Írás különböző arculatait vagy jellemzőit sorolja fel rámutatva, hogy mindezeket a zsidók birtokolják. Az izraelitáknak az Írás négy eleme adatott. Először is a *szövetségek*, amelyek a betöltetlen, feltétel nélküli, örök szövetségekre utalnak, amelyeket Isten Izraellel kötött: az ábrahámi szövetség, a földterület szövetsége, a dávidi szövetség, és az új szövetség. A második elem, amit megemlít a *törvényadás*, amely arra az egyetlen feltételes és átmeneti szövetségre utal, amit Isten Izraellel kötött, a mózesi szövetségre. A harmadik elem a *szolgálat*, ami a lévítai szolgálatra, a lévítai rendszerre utal, az ezzel foglalkozó írásrészek szintén a zsidókhöz tartoznak. A negyedik elem pedig az *ígéret*, konkrétan a próféták ígéretei.

Mindezek az elemek a próféták összes ígértét tartalmazzák, különös tekintettel a messiási megváltás ígértére, ám több annál, hiszen az *ígéret* szó többes számban szerepel.

5. Következtetések

A zsidók és az Írások viszonylatában három következtetést vonhatunk le. Először is, az Írások a zsidóktól származnak, amennyiben zsidók hozták létre és zsidók őrizték meg – ez az Ó- és Újszövetségre egyaránt igaz.

Másodszor, az Írások a zsidóknak szólnak; a zsidókra lettek bízva megőrzésre. Nem olyan korban történt az, amikor már létezett a nyomdagép, az Írások tömeges másolása tehát lehetetlen volt. A zsidókat arra tanították, hogy Isten Igéjének védelmezői legyenek. Amikor egy régi szöveg elhasználódott, s használhatatlan lett, a zsidók figyelmesen új másolatokat készítettek; ezek megőrzése rájuk bízott.

Harmadszor, az Írások a zsidókról szólnak. Feljegyzik Izrael megváltói történetét, s megjövendölik Izrael megváltói jövőjét is. Így az egyház valóban a zsidóktól kapta az Írásokat.

B. A Megváltó

A második dolog, amit az egyház a zsidóktól kapott, a Megváltó, mivel Jesua zsidó volt.

1. A Megváltó zsidósága

A Megváltó zsidóságára az Írás számos alkalommal rámutat. János 4:9-ben például az asszony egyértelműen zsidónak ismerte el őt, mivel így szól: *Hogy kérhetsz inni zsidó létedre én tőlem, a ki samáriai asszony vagyok?!*

Később, Róma 9:5-ben, miután a 4. versben Pál kijelentette, hogy az Írások a zsidóktól vannak, az ötödik versben hozzáteszi: *akik közül való test szerint a Krisztus. Test szerint*, emberi mivoltában Jesua zsidó volt, és a zsidó néphez tartozott.

Zsidókhöz írt levél 7:14 kijelenti: *Mert nyilvánvaló, hogy a mi Urunk Júdából támadott*, ami azt jelenti, hogy Júda törzsének tagja volt; mivel Júda törzsének tagja volt, valóban zsidó volt. Galátzia 4:1-7 rész is egyértelműen rámutat zsidó mivoltára. A szövegösszefüggés lényege itt az ábrahámi és mózesi szövetség közötti különbségtétel. A 4-7. versek így szólnak: *Mikor pedig eljött az időnek teljessége, kibocsátotta Isten az ő Fiát, a ki asszonytól lett, a ki törvény alatt lett, Hogy a törvény alatt levőket megváltsa, hogy elnyerjük a fiúságot. Minthogy pedig fiak vagytok, kibocsátotta az Isten az ő Fiának Lelkét a ti szíveitekbe, ki ezt kiáltja: Abba, Atya! Azért nem vagy többé szolga, hanem fiú; ha pedig fiú, Istennek örököse is Krisztus által.*

E szerint a rész szerint Jézus *a törvény alatt született*, vagyis zsidó volt. Ráadásul két okból is zsidónak született, amint az az 5. versben a személyes névmások közötti váltásból kiderül – többes szám harmadik személyből többes szám első személyre vált. Az első ok, amiért zsidónak született, az volt, hogy *a törvény alatt levőket* (a zsidókat) *megváltsa*. A második ok, amiért zsidónak született, az volt, hogy *elnyerjük* (zsidók és pogányok együttesen) *a fiúságot*.

2. A szabadító rokon elve

A Jesua zsidóságának fontosságára utaló másik rész a Zsidókhöz írt levél 2:14-17: *Mivel tehát a gyermekek testből és vérből valók, ő is hasonlatosképpen részese lett azoknak, hogy a halál által megsemmisítse azt, a kinek hatalma van a halálon, tudniillik az ördögöt, és megszabadítsa azokat, a kik a haláltól való félelem miatt teljes életükben rabok valának. Mert nyilván nem angyalokat karolt fel, hanem az Ábrahám magját karolta fel. Annakokáért mindenestől fogva hasonlatosnak kellett lennie az atyafiakhoz, hogy könyörülő legyen és hív főpap az Isten előtt való dolgokban, hogy engesztelést szerezzen a nép bűneiért.*

Ebben a részben azon van a hangsúly, miért kellett Jesuának emberként eljönnie, ráadásul zsidó emberként. Ezzel mindenekelőtt a bukott angyalok és a bukott emberek között tesz különbséget.

A 16. vers rámutat, hogy Isten úgy döntött, nem biztosít üdvösséget az angyalok számára, s ezért nem öltött Jesua soha magára angyali mivoltot. Soha nem lett angyallá azért, hogy a többi angyal számára helyettesítő engesztelés legyen. Isten csakis az emberi faj számára biztosította az üdvösséget, így tehát Isten emberré lett. Mivel azonban a szabadítás munkája különleges kapcsolatban állt a törvény alatt álló Izraellel, ezért a 16. vers rámutat, hogy nem akármilyen emberként jött el; kifejezetten *Ábrahám magjának* egy tagjaként jött el, zsidóként. Az írás háttere itt az ószövetségi szabadító rokon elvének háttere. A törvény alatt számos módon kerülhetett egy zsidó bajba. Az egyik ilyen az volt, amikor adósságba keveredett, és nem tudta azt visszafizetni. Ha ez megtörtént, csakis egyetlen járható út maradt számára; el kellett magát adnia rabszolgának, hat éven át dolgoznia kellett az urának, és a hetedik, sábat évben felszabadult.

Ha már eladta magát rabszolgának, két másik lehetőség állt előtte. Az első az volt, hogy végigszolgálja a hat évet. A második lehetőség, ha egy rokona hajlandó volt kivásárolni az adósságot azért, hogy a szolga rokona hamar szabadulhasson. A törvény alatt azonban a szabadító rokonnal szemben három követelmény állt fenn. Először is közvetlen, egyenes ági rokoni kapcsolatban kellett állniuk egymással, idegen nem tehetett ilyet. Másodszor, rendelkeznie kellett a szabadítás árával. Elegendő saját forrással kellett rendelkeznie ahhoz, hogy kifizesse rokona adósságát. S harmadszor, hajlandónak kellett mutatkozni az adósság kifizetésére, hiszen a törvény nem kötelezte erre, csupán lehetőség volt.

Ebben a szövegösszefüggésben tehát erről van szó. Mivel emberi szempontból a bűn szolgálatával az ember a bűn rabszolgájává válik, mindenki, az egész emberiség a bűn rabszolgájává vált. A zsidó nép különösképpen a törvény átkának szolgátságába esett, mert képtelenek voltak tökéletesen betartani a törvényt. Ahhoz, hogy a rokonság első feltétele teljesülhessen, Jézusnak emberként kellett megszületnie, ráadásul zsidóként. Másodszor, rendelkeznie kellett a szabadítás árával, ami ebben az esetben az ártatlan vér volt. Harmadszor pedig, hajlandónak kellett lennie az ár megfizetésére, hiszen a törvény nem kötelezte erre. Jesua valóban hajlandó volt megfizetni az árat. János 10:18-ban Jézus maga mondta: *Senki sem veszi azt (az életemet) el én tőlem, hanem én teszem le azt én magamtól.* Ezért szabadító munkájának teljes elve szorosan kapcsolódik ahhoz a tényhez, hogy Jesua zsidó volt.

C. Az üdvösség

A harmadik dolog, amit az egyház a zsidóktól kapott, az üdvösség volt. Amikor a samáriabeli asszonnyal beszélt, akinek megvolt a saját útja az üdvösséghez, Jézus János 4:22-ben kijelentette: *Ti azt imádjátok, a mit nem ismertek; mi azt imádjuk, a mit ismerünk: mert az idvesség a zsidók közül támadt.*

Három módon támadt *az üdvösség a zsidók közül.* Először is, a messiási üdvösség ígérete a zsidóknak adatott. Másodszor, az üdvösség terve miatt, amelyhez zsidó vér szükségeltetett. S harmadszor, az üdvösség első hirdetői zsidók voltak. Ezek miatt az egyház valóban a zsidóktól szerezte az üdvösséget.

D. A helyi gyülekezet fogalma

A negyedik dolog, amit az egyház a zsidóktól kapott, a helyi gyülekezet fogalma volt. Ez az összegyülekezés fogalmából származik, a helyi zsinagógából, ami teljes egészében zsidó fogalom. Még az „előljáró” (vén) kifejezés is, ami a gyülekezetvezetésre használt elsődleges kifejezés, zsidó eredettel bír, hiszen a zsidó közösségekben is voltak előljárók (vének). A helyi gyülekezet teljes fogalma tehát zsidó fogalom.

Ráadásul a bemelegítés gyakorlata már sokkal azelőtt zsidó gyakorlat volt, mielőtt egyházi gyakorlattá vált volna.

Végül, még az úrvacsora is a zsidóktól eredt, hiszen az a zsidó pészách rövidített formája. A pészách két fő eleme a kovásztalan kenyér és a bor, s ezt a két dolgot Jézus vezette be a gyülekezeti fogalmakba, hogy visszajöveteléig megtartsák.

Az egyház ezt a három dolgot kapta a zsidóktól: a helyi gyülekezetet, a bemelegítést és az úrvacsorát, s mindegyiknek zsidó eredete van.

E. Spirituális áldások

Az ötödik dolog, amit az egyház a zsidóktól kapott, a spirituális áldások. Erre két jelentős írásrész egyértelműen utal.

1. Róma 15:27

Mert tetszett nékik, és tartoznak is vele. Mert ha a pogányok azoknak a lelki javaiban részesültek, tartoznak nékik viszont szolgálni a testiekben.

Ez a vers egyértelműen azt állítja, hogy a pogány hívők a zsidó spirituális áldások részeseivé váltak.

2. Efézus 2:11-16 és 3:5-6

Azt, hogy ez egészen pontosan mit is jelent, a következő részben találjuk, ami két részben látható. Az első rész Efézus 2:11-16: *Annakokáért emlékezzetek meg arról, hogy egykor ti a testben pogányok, kiket körülmetéletlenségnek nevez vala amaz úgynevezett s a testen kézzel megcsinált körülmetélkedés, hogy ti, mondom, abban az időben Krisztus nélkül valók voltatok, Izrael társaságától idegenek, és az ígéret szövetségétől távolvalók, reménységetek nem vala, és Isten nélkül valók voltatok e világon; most pedig a Krisztus Jézusban ti, kik egykor távol valátok, közelvalókká lettetek a Krisztus vére által. Mert Ő a mi békességünk, ki egygyé tette mind a két nemzetséget, és lerontotta a közbevetett választófalat, az ellenségeskedést az Ő testében, a parancsolatoknak tételekben való törvényét eltörölvén; hogy ama kettőt egy új emberré teremte Ő magában, békességet szerezvén; és hogy megbékéltesse az Istennel mind a kettőt, egy testben a keresztfá által, megölvén ezen az ellenségeskedést.*

A másik rész Efézus 3:5-6: *Amely egyéb időkben meg nem ismerttetett az emberek fiaival úgy, a hogy most kijelentetett az Ő szent apostolainak és prófétáinak a Lélek által: Hogy tudniillik a pogányok örökös társak és egyugyanazon test tagjai és részesei az ő ígéretének a Krisztus Jézusban az evangéliom által.*

Ezeknek a részeknek az a lényege, hogy Isten négy betöltetlen szövetséget kötött Izraellel, amelyek feltétel nélküliek és örökkévalóak. Istennek minden spirituális áldása ezen a négy szövetségen keresztül jut el hozzánk. Ugyanakkor arra is rámutatnak, hogy Isten másik szövetséget is készített, a mózesi szövetséget, amely a *parancsolatok törvénye* volt (2:15). E szövetség számos oka közül az egyik az, hogy *közbevetett választófal* legyen, s távol tartsa a pogányokat (nem zsidókat) pogányokként a zsidó spirituális áldások élvezetétől. Amikor Jesua meghalt, lerontotta ezt a *közbevetett választófalat*. Most, a Messiásba vetett hit által a pogányok (nem zsidók) pogányokként elkezdhetik élvezni a zsidó szövetségek spirituális áldásait. Nem „elvevőivé”, hanem *részeseivé* váltak ezeknek (3:6). Az üdvösség, a bennünk

lakozó Szentlélek, a gondoskodás, a törődés, a megválaszolt imák lelki áldásai zsidó spirituális áldások, amelyeknek a pogányok részeseivé váltak.

II. MIBE KERÜLT AZ EGYHÁZNAK AZ, HOGY VISSZATARTOTTA AZ EVANGÉLIUMOT A ZSIDÓKTÓL

A negyedik századra a zsidó evangelizálás gyakorlatilag abbamaradt. Amikor a zsidó evangelizálás abbamaradt, a zsidó hívők száma fogyni kezdett egészen addig, amíg teljesen eltűntek az egyháztörténelemből. Csak az 1800 években kezdett el ismét viszonylag gyors ütemben növekedni a zsidó hívők száma.

Az egyház kudarca – abban, hogy megossa az evangéliumot a zsidókkal – azonban négy főbb problémához vezetett: az egyház elveszítette az egyensúlyát, az egyház elveszítette áldását Istentől, az egyház elveszítette tanbeli (doktrinális) egységét, és az egyház elveszítette doktrinális tisztaságát.

A. Az egyház elveszítette egyensúlyát

Efézus 2:11-16 nem csupán azt tanítja, hogy az egyház spirituális áldásokat kapott a zsidóktól, hanem *az egy új ember*, az egyház fogalmával is foglalkozik. Pál rámutat arra a 15. versben, hogy ez *az egy új ember* egyaránt áll pogány és zsidó hívőkből. Ahhoz, hogy az egyház megtarthassa az egyensúlyát, szüksége van a zsidó és pogány hívők egységére egy testben.

Minekutána azonban kudarcot vallottak abban, hogy hirdessék az evangéliumot a zsidóknak, az egyház elveszítette az egyensúlyát; számos gyülekezeti megoszlás, és tani probléma abból eredt, hogy nem voltak zsidó hívők az egyházban, akik helyreigazító szerepet tölthettek volna be.

B. Az egyház elveszítette áldásait Istentől

A második dolog, amit az egyház elveszített amiatt, hogy visszatartotta az evangéliumot a zsidóktól, az Istentől jövő áldásai.

1. A szövetség elve: I. Mózes 12:3

És megáldom azokat, a kik téged áldanak, és a ki téged átkoz, megátkozom azt:

Az egyik mód, ahogyan átkozni lehet a zsidókat, az, ha visszatartjuk tőlük az evangéliumot. Azok, akik fellépnek a zsidó evangelizáció ellen, sőt, ami még rosszabb, akik nem gyakorolják azt, automatikusan megfosztják magukat és az egyházat Isten áldásaitól.

2. A szövetség működése

Az evangélium visszatartása a zsidóktól egy mód volt a zsidók, vagyis a letört ágak elleni kevélykedésre. Pál ez ellen figyelmeztetett Róma 11:13-29-ben, amikor arra intette a pogány (nem zsidó) világot, a vad olajfaágakat, hogy ne dicsekedjenek a természetes, zsidó ágak ellen, akik letörettek. Amikor azonban a pogány hívők fensőbbeséges hozzáállással gyakorlatilag azt mondták, hogy „a zsidók menthetetlenek az üdvösség tekintetében”, azzal a zsidó ágak ellen kevélykedtek.

Ennek a kevélységnek különböző formái vannak. Az egyik fő formája a szisztematikus teológiában „szövetségi teológiaként” ismert. A szövetségi teológiának három fő irányzata van: a posztmillennista, az amillennista, és a premillennista szövetségi teológia. Mindezek az irányzatok kisebb-nagyobb mértékben az egyházat azonosítják az „új Izraellel”. Mindegyik irányzat azt állítja, hogy Isten bizonyos Izraelnek tett ígéretei sosem teljesülnek a szószerinti, nemzeti Izraelen, hanem inkább az egyházon. A szövetségi teológia azzal, hogy a zsidó áldásokat önmagának sajátította ki, a zsidóknak pedig meghagyta az átkokat, vétkes az ágakkal szembeni kevélykedésben, és pontosan a teljes Rómabeliekhez írt levél ez ellen érvel.

A Rómabeliekhez írt levél, ami az első szisztematikus teológia, tartalmazza a biblikus hit témáit doktrinálisan és a gyakorlatban is. Az első nyolc fejezetben Pál Isten igazságosságának teológiájával foglalkozik. Rámutat arra, hogy Isten igazságossága az ember minden igazságtalansága ellenére kijelentetett, s hogy minden ember – zsidó és pogány egyaránt – kudarcot vallott abban, hogy elérje Isten igazságosságát. Mivel az ember önmagában képtelen elérni Isten igazságosságát, Isten tette meg azt a lépést, hogy a Fián keresztül gondoskodott az igazságosságról az ember számára.

Az üdvösség munkájában Isten igazságosságának három oldala van. A múltbeli oldala a megigazítás: amikor az ember hívővé lesz Jesua messiási mivoltában, egyszer s mindenkorra megigazul a bűntől. Isten igazsága az üdvösség jelenlegi részében a megszentelés; a Szentlélek most bennünk lakozik, lassan egyre inkább átformálva minket Isten Fiának képére. Isten üdvösségének jövőbeli oldala a megdicsőítés; egy nap megdicsőülünk, és olyanok leszünk, mint ő. Ez Isten igazságosságának teológiája.

Az 1-8. fejezetek Isten igazságossága teológiájának fényében Pál Isten igazságosságának gyakorlatával foglalkozik a 12-16. fejezetekben. A kérdés a következő: „Rendben, milyen különbséget jelent ez egyáltalán?” Rámutat, hogy az embernek a mindennapi tapasztalatában kell Isten igazságosságát kimunkálnia. Ez az oka annak, hogy a Rómabeliekhez írt levél nagyszerű könyv Isten igazságosságának mind doktrinális, mind gyakorlati oldalát tekintve.

Isten igazságosságának teológiája (1-8. fejezetek) és Isten igazságosságának gyakorlata (12-16. fejezetek) között Pál Izrael kérdésével foglalkozik; azzal, hogy Isten igazságossága hogyan működik Izraellel kapcsolatban a múltban, a jelenben, és a jövőben (9-11. fejezetek). A múlttal kapcsolatban Isten nem lepődött meg azon, hogy Izrael elutasította Jézus messiási mivoltát (9. fejezet); valójában ez nagyon is része volt az isteni tervnek. A jelenben Isten nem nemzetként foglalkozik a zsidókkal, hanem egyénekként, hogy bárki – akár zsidó, akár pogány –, aki segítségül hívja az Úr nevét, megtartasson (10. fejezet). A 11. fejezetben aztán a jelennel és a jövővel is foglalkozik. A jelenben, még ma is a kegyelem kiválasztása szerint létezik a zsidóknak egy maradéka. Zsidó emberek egyénekként eljutnak a megváltó hitre, s belőlük áll Izrael maradéka, Isten igaz Izraelje. A jövő tekintetében pedig eljön a nap, amikor a pogányok teljessége bemegy, az egész Izrael megtartatik. Pál tehát Isten igazságosságának teológiája és Isten igazságosságának gyakorlata között Izrael teológiájával, vagyis az izraelológiával foglalkozik.

3. Az egyén teológiájának középpontja

A lényeg világos: a zsidóságnak kell az egyén teológiájának középpontjában állnia. Pontosan ez az a terület, ahol a szövetségi teológia kudarcot vallott. A diszpenzácionista tanítás betölti ezt a bibliai parancsot. A szövetségi teológia azért vall kudarcot e parancs betöltésében, mert folyamatosan összekeveri Izraelt az egyházzal.

Izraelnek a diszpenzácionista teológiában betöltött szerepe miatt egyfajta sürgősség érzet van a zsidó evangelizáció terén. Ezért van az, hogy még ma is a legtöbb zsidó missziót Amerikában a diszpenzácionista egyházak támogatják, nem pedig a szövetségi teológiában hívó egyházak.

A zsidó evangelizálás iránti hozzáállásuk az ítélet mércéjévé válik saját teológiájukon: *mert gyümölcsceikről ismeritek meg őket*. A szövetségi teológia nem veszi számításba Izraelt, mert összekeveri Izraelt az egyházzal; nekik az egyház jelenti Isten programjának teljességét.

Minden olyan teológia, amely ahhoz vezet, hogy az evangéliumot nem hirdetik zsidó embereknek, azt mutatja, hogy vétkesek a letört ágak fölötti dicsekvésben. Azok, akik kevélykednek a letört ágak ellen, lemaradnak Isten bizonyos áldásairól.

C. Az egyház elveszítette doktrinális egységét

A doktrinális egység a harmadik dolog, amit az egyház elveszített. Számos egyház megoszlott olyan kérdések miatt, amelyek elkerülhetőek lettek volna, ha egyszerűen számításba veszik a zsidó perspektívát.

1. A bemerítkezés kérdése

Az egyház például kétféleképpen oszlott meg a bemerítkezés (keresztség) kérdését illetően. Az egyik a bemerítkezés módja: bemerítéssel, meghintéssel, vagy ráöntéssel történjen? A válasz: csakis bemerítéssel. Emlékeznünk kell arra, hogy a bemerítés már jóval azelőtt zsidó gyakorlat volt, hogy egyházi gyakorlattá vált volna. Ha lettek volna zsidó hívők a gyülekezetben, akiktől meg lehetett volna kérdezni: hogyan gyakorolták a zsidók a keresztséget, így válaszoltak volna: „Mindig is bemerítéssel gyakoroltuk”. Ráadásul, mi a helyzet a gyermekek megkeresztelésével? A zsidók nem merítenek be gyermekeket. A bemerítkezés azoknak szól, akik elég idősek a döntéshozatalhoz.

A bemerítkezés (keresztség) az egyik fő terület, amely fölött megoszlott az egyház, és elveszítette doktrinális egységét, bár ezt a kérdést talán meg lehetett volna oldani akkor, ha a zsidó hívők nem tűntek volna el az egyházból.

2. Az úrvacsora kérdése

A második példa az úrvacsora kérdése. Az egyház megoszlott a transzsubstantiatio (átlényegülés) és a konzubsztancia (együttlányegülés) kérdésében. Megkérdezhetek volna egy zsidó hívőt: „Mi az úrvacsora jelentése?” A zsidó hívő rámutathatott volna, hogy az csupán a pészach (pászka) része volt, és Jesua fogta a pészach két fő elemét, a kenyeret és a poharat, és ezt a két dolgot azonosította testével és vérével.

A pészachban a kulcsszó az „emlékezés”. Ezt hangsúlyozta Jézus is: ezt tegyük a róla való emlékezésben. Ez az úrvacsora jelentése; nincs olyan, hogy a kenyér és a bor a Messiás testévé és vérévé válik.

3. Az amillennializmus tanítása

A harmadik példa arra, miként veszítette el az egyház doktrinális egységét az amillennializmus azon tanítása, amely szerint bár a Messiás egy nap visszatér, de nem azért jön, hogy bármiféle szószerinti királyságot alapítson ezen a földön. A zsidó hívő erre mondhatná azt, hogy „Nem állíthatok ilyet anélkül, hogy ne veszélyeztetném az őt Messiássá minősítő feltételeket.” Például: ha Jesua nem szüztől született volna, akkor nem ő lenne a Messiás, hiszen ez a feltétel része messiási minősítésének. Vagy, ha Jézus nem Betlehemben született volna, akkor nem lehetne ő a Messiás, hiszen ez is része volt messiási minősítésének. Vagy, ha Jesua nem úgy halt volna meg, ahogyan az a 22. Zsoltárban, és Ézsaiás 53-ban le van írva, akkor nem ő lenne a Messiás, hiszen mindezek része messiási minősítésének. Ugyanígy, ha Jézus nem azért jön el, hogy szószerinti királyságot alapítson ezen a földön, akkor ismét nem ő a Messiás, egyszerűen azért, mert ez is része a Messiássá minősítésének.

4. A törvényeskedés kérdései

A negyedik példa arra, hogyan veszítette el az egyház doktrinális egységét, a törvényeskedés kérdése. Az egyházak olyan kérdések miatt bomlottak fel, hogy a törvénynek mely részét kell betartani és melyet nem, miből áll a sábat, mi a helyzet a borivással és a táncsal. Itt sem kérték ki a zsidó hívő véleményét arról, hogy „Mit jelentenek mindezek a zsidó szövegkörnyezetben, amelyben a Biblia íródott?”

D. Az egyház elveszítette doktrinális tisztaságát

A negyedik dolog, amit az egyház elveszített azért, mert visszatartotta az evangéliumot a zsidóktól, a doktrinális tisztaság.

1. Hamis tanok által

Az egyház doktrinális tisztaságát egyrészt olyan hamis tanok által veszítette el, mint például a katolicizmus, amely felvetette a képmások kérdését, és elindította azt a gyakorlatot, hogy meghajoljanak, és keresztet vessenek Jesua, Mária, József, és a szentek szobrai előtt. Mivel elég ideig tartották vissza az evangéliumot a zsidóktól ahhoz, hogy azok teljesen eltűnjenek az egyházból, a pogányok nem láttak abban problémát, hogy behozzák ezeket a képmásokat, és meghajoljanak előttük. Egyetlen zsidó hívő sem engedte volna, hogy Isten igazságát így lealacsonyítsák. A katolicizmussal, és a vele együtt járó összes hamis tanítással az a gond, hogy mindezt el lehetett volna kerülni, ha lettek volna zsidó hívők az egyházban.

2. Liberalizmus által

Az egyház doktrinális tisztasága elvesztésének másik módja a liberalizmus. A liberalizmus a huszadik század elején kezdett elterjedni a gyülekezetekben, amikor is a lelkészek elkezdtek olyan alapvető tanokat megtagadni, mint a szűztől születés, az Írás ihletettsége, és Jézus szóserinti feltámadása. Ám ez is azért történt, mert nem voltak zsidók az egyházban, akik gátat szabhattak volna az ilyen hamis tanításoknak. Ha egy lelkész a pulpitusról azt mondta volna, hogy Jesua nem szűztől született, a zsidó hívő nem fogadta volna ezt el, mert ez része a Jézus messiási minősítésének. Ha megtagadta volna, hogy Jézus feltámadt a halálból, egyetlen zsidó hívő sem fogadta volna ezt el, hiszen ez is része Jézus messiási minősítésének. Ráadásul, ha elkezdte volna tagadni az Írás ihletettségét, az a zsidó hívő, akinek drágák az Írások, s tudja, hogy mennyi zsidó vér folyt az Írás megőrzése közben, egyszerűen képtelen lett volna emellett kiállni. Az egyház tehát elveszítette doktrinális tisztaságát azáltal, hogy visszatartotta az evangéliumot a zsidó néptől.

III. AZ EGYHÁZ FELELŐSSÉGE A ZSIDÓK FELÉ

Az egyház felelősségének a zsidók felé legalább három szempontja van: evangelizálni a zsidók felé, osztozni az anyagi javakban, és imádkozni a zsidó népért.

A. Zsidó evangelizáció

Az egyház felelősségének első területe az evangelizálás: az egyház felelős azért, hogy először a zsidóknak hirdesse az evangéliumot.

1. Az evangelizálás elve – Róma 1:16

Mert nem szégyenlem a Krisztus evangéliumát; mert Istennek hatalma az minden hívőnek idvességére, zsidóknak először meg görögnek.

Ez a vers az evangelizálás elvéről szól: amikor az evangéliumot hirdetik, bárhogyan is hirdetik azt, *először a zsidóknak* kell hirdetni. Egyetlen ige irányítja az utolsó két mellékmondatot, a „van, létezik” ige. A görögben ez jelen időben szerepel, ami folyamatos cselekvést hangsúlyoz. Ez azt jelenti, hogy az evangélium folyamatosan Isten hatalma az üdvösségre, s így folyamatosan *először a zsidóknak* szól. Ha valaki megpróbálja újraértelmezni ezt a verset, ahogyan olyan sokan megpróbálták, és azt állítja, hogy „az evangélium *először a zsidóknak* szólt, de most már nem így van”, akkor az egész versnek azt kellene jelentenie, hogy „az evangélium Isten hatalma volt az üdvösségre, de már nem az”. Ha az evangélium mindig is Isten hatalma az üdvösségre, akkor mindig is a *zsidóknak először meg görögnek*.

2. Az elv mindenre vonatkozik

Ez az elv az evangelizálás módszerétől függetlenül mindenre vonatkozik, legyen az személyes evangelizálás, kopogtatás, rádió, TV, vagy tömeges evangelizálás. Ez az elv a sajátos, egyéni elhívástól függetlenül is vonatkozik. Mind az aktív evangelizálásra, amikor valaki az evangélista munkáját végzi, mind pedig a passzív evangelizálásra, amikor valaki olyan embert támogat, aki az evangelizálás munkáját végzi, vonatkozik. Akárhogy is, az evangélium *először a zsidónak* szól.

Voltak, akik azt mondták, hogy „egy dolog az, ha az Ariel Szolgálat misszionáriusai ezt az elvet követik, hiszen ők teljes időben zsidó evangelizálást végeznek, de vajon olyan emberre is vonatkozik ez az elv, aki máshova lett elhívva, például Kínába, Japánba, az amerikai indiánokhoz, Tajvanra, Afrikába, Ausztráliába, vagy Új-Zélandra? Ezekre az esetekre is vonatkozik?”

Pál pont erre a kérdésre válaszol Róma 11:13-14-ben: *Mert néktek mondom a pogányoknak, a mennyiben hát én pogányok apostola vagyok, a szolgálatomat dicsőítem, Ha ugyan felingerelhetném az én atyámfiat, és megtarthatnék közülök némelyeket.*

Pál itt önmagára mutat, mint aki nem a zsidókhoz lett elhívva. Az volt az elhívása, hogy a pogányok (nem zsidók) apostola legyen, mialatt Péter a zsidók apostola volt. S bár Pál elhívása az volt, hogy a pogányoknak szolgáljon, sosem felejtette el a Róma 1:16-ban szereplő elvet. Bárhová ment, mindig *először a zsidókhöz* ment.

3. Hogyan működik ez az elv

Pál tettei az Apostolok Cselekedetei könyvében azt mutatják, hogyan működik ez az elv a gyakorlatban. Apostolok Cselekedetei 13:2-3: *Mikor azért azok szolgálnak az Úrnak és böjtölének, monda a Szent Lélek: Válaszátok el nekem Barnabást és Saulust a munkára, a melyre én őket elhívtam. Akkor, miután böjtöltek és imádkoztak, és kezeiket reájok vetették, elbocsáták őket.*

Pál Apostolok Cselekedetei 9. fejezetében kapta meg az elhívását arra, hogy a pogányok apostola legyen, ám csak a 13. fejezetben küldi el őt az antiókhiai gyülekezet, hogy meg is tegye ezt. A pogányok apostola tehát a nem zsidókhöz (pogányokhoz) megy, de a folyamat mindig *először a zsidóknál* kezdődik.

Apostolok Cselekedetei 13:5 így szól: *És mikor Salamisba jutottak, hirdették az Isten beszédét a zsidóknak zsinagógaiban.*

A 14. vers így hangzik: *Ők pedig Pergából tovább menve, eljutának Antiókhiaiba, Pisidiának városába, és bemenvén szombatnapon a zsinagógaiba; leülének.*

Apostolok Cselekedetei 14:1: *Lőn pedig Ikóniumban, hogy ők együtt menének be a zsidók zsinagógájába, és prédikálnak, úgyannyira, hogy mind zsidóknak, mind görögöknek nagy sokasága lőn hívővé.*

Apostolok Cselekedetei 16:12-13a: *Onnét pedig Filippibe, mely Macedónia azon részének első gyarmatvárosa. És ebben a városban töltöttünk néhány napot. És szombatnapon kimenénk a városon kívül egy folyóvíz mellé, hol az imádkozás szokott lenni;*

Mivel ez szombatnap, sábat ima összejövetel volt, tehát zsidó ima összejövetel volt. Pál Filippibe ment, de a filippibeli zsidó közösség túl kicsi volt ahhoz, hogy zsinagógájuk legyen, ezért nem mehetett azonnal a zsinagógaiba az evangéliumot hirdetni. Amikor egy közösségen belül nem élt elég zsidó ahhoz, hogy megépíthessenek egy zsinagógát, a zsidó szabályok szerint szombatnapon valamilyen víz mellett kellett imnapot tartaniuk. Pál megvárta a szombatnapot, odament, ahol tudta, hogy a zsidók összegyűlnek, és beteljesítette a küldetést, hogy az evangéliumot hirdesse *zsidónak először*.

Egy másik példa Róma 1:16 elvének gyakorlati alkalmazására Apostolok Cselekedetei 17:1-2-ben található: *Miután pedig általmentek Ámfipolison és Apollónián, Thessalonikába*

érkeztek, a hol volt a zsidóknak zsinagógájok. Pál pedig, a mint szokása vala, beméne hozzájuk, és három szombaton át vetekedék velök az írásokból.

Apostolok Cselekedetei 17:10: *Az atyafiak pedig azonnal, azon éjszakán elküldék Pált Silással egyetemben Béreába; kik mikor odamentek, elmenének a zsidóknak zsinagógájába.*

Apostolok Cselekedetei 17:16-17a: *Athénben pedig, mikor azokat várá Pál, lelke háborog vala ő benne, látván, hogy a város bálványokkal van tele. Vetekedik vala azért a zsinagógában a zsidókkal és az istenfélő emberekkel.*

Amikor Pál Athénba érkezett és látta, hogy város tele van bálványimádással, a lelke felindult, hogy azoknak prédikáljon, akik bálványokat imádtak. Ám nem a zsidók voltak azok, akik ezt tették, mert akkorra a bálványimádás már megszűnt zsidó probléma lenni. Az athéni pogányok imádták a bálványokat, és Pál felindult, hogy ezeknek a pogányoknak prédikáljon. A Róma 1:16 elvének azonban itt is érvényben kellett lennie, így először a zsinagógába ment (17. vers), majd ezután ment el a pogány görögökhöz (18. vers).

Apostolok Cselekedetei 18:1 így szól: *Ezekután Pál Athénből eltávozván, méne Korinthusba.*

Majd a 4. vers így szól: *Vetekedék pedig minden szombaton a zsinagógában, és igyekezék mind zsidókat, mind görögöket meggyőzni.*

19. vers: *Juta pedig Efézusba, és azokat ott hagyá; ő maga pedig bemenvén a zsinagógába, vetekedék a zsidókkal.*

Apostolok Cselekedetei 19:1 így hangzik: *Lőn pedig azonközben, míg Apollós Korinthusban volt, hogy Pál, eljárván a felsőbb tartományokat, Efézusba érkezék.*

A 8. vers így szól: *Bemenvén pedig a zsinagógába, bátorsággal szól vala, három hónapon át vetekedvén és igyekeztvén meggyőzni az Isten országára tartozó dolgokról.*

Végül, Apostolok Cselekedetei 28:17: *Lőn pedig, hogy három nap mulva magához hívatá Pál a zsidók között való főembereket.*

Mivel Pál Rómába érkezésekor fogoly volt, nem mehetett el a zsinagógába. Így, hogy beteljesítse Róma 1:16-ot, magához hívatta a zsidókat azért, hogy *először a zsidóknak* hirdesse az evangéliumot.

Róma 1:16 az elv; Róma 11:13-14 tanítja, hogy ez az elv mindenkire vonatkozik; Apostolok Cselekedetei könyve pedig megmutatja, hogyan működik az elv és a gyakorlat. Az evangéliumnak mindig *először a zsidókhöz* kell eljutnia mind az aktív evangelizálásban, amikor valaki az evangélista munkáját végzi, ahogyan Apostolok Cselekedeteiben is láthattuk, mind pedig a passzív evangelizálásban, amikor valaki azokat támogatja, akik az evangelizálást végzik.

B. Anyagi javakban osztozni

Az egyház zsidók iránti felelősségének második szempontja az, hogy megosszák az anyagi javaikat a zsidókkal, különösképpen a zsidó hívőkkel. Róma 15:25-27 szerint: *Most pedig megyek Jeruzsálembe, szolgálván a szenteknek. Mert tetszett Macedóniának és Akhájának, hogy a Jeruzsálembeli szentek szegényei részére némileg adakozzanak. Mert tetszett nekik, és tartoznak is vele. Mert ha a pogányok azoknak a lelki javaiban részesültek, tartoznak nekik viszont szolgálni a testiekben* (anyagiakban).

Ez a rész azt tanítja, hogy mivel a nem zsidók (pogányok) a zsidó spirituális áldásokban *részesültek* (ahogyan erre korábban is rámutattunk), a nem zsidók a zsidók adósaivá váltak. A pogány hívők úgy fizethetik meg adósságukat, hogy gondoskodnak a zsidó hívők fizikai szükségseiről. Ide tartozik a zsidó missziók anyagi támogatása is. Jó példa ez a passzív evangelizálásra *a zsidónak először*. A pogány hívők kötelesek osztozni a zsidó hívőkkel és a zsidó missziókkal valamilyen anyagi módon.

C. Imádkozni a zsidó népért

Az egyház zsidók iránti felelősségének harmadik része az, hogy imádkozzanak értük. Zsoltárok 122:6 így szól: *Könyörögjétek Jeruzsálem békességéért; legyenek boldogok a téged szeretők!*

Ez a vers felszólító móddal, paranccsal kezdődik: *Könyörögjétek Jeruzsálem békességéért!* Azok, akik Jeruzsálem békéjéért imádkoznak, olyan áldások ígértét veszik, amelyek máshogyan nem érhetőek el. Isten az ábrahámi szövetség elvével – *megáldom azokat, akik titeket áldanak* – áldja meg azokat, akik így imádkoznak. A bibliai prófécia szerint Jeruzsálem békessége a második eljövételhez kötődik.

A második eljövétel egyetlen előfeltétele Izrael nemzeti üdvössége. Akkor imádkozunk Jeruzsálem békéjéért, ha a zsidó nép üdvösségéért imádkozunk. Ézsaiás 62:1-2 szerint: *Sionért nem hallgatok és Jeruzsálemért nem nyugszom, míg földerül, mint fényesség az Ő igazsága, és szabadulása, mint a fáklya tündököl. És meglátják a népek igazságodat, és minden királyok dicsőségedet, és új nevet adnak néked, a melyet az Úr szája határoz meg.*

Az ezt a részt megelőző átfogó szövegkörnyezetben Ézsaiás próféta kijelentést kapott Jeruzsálem eljövendő dicsőségéről, mint a megváltott város és a megváltott nemzet kormányának székhelye. Emiatt a prófécia miatt mondja most Ézsaiás, hogy imádkozik és imádkozni fog mindaddig, amíg ez bekövetkezik.

Később, a 6-7. versekben hozzát teszi: *Kőfalaidra, Jeruzsálem, őrizőket állattam, egész nap és egész éjjel szüntelen nem hallgatnak; ti, kik az Urat emlékeztetitek, ne nyugodjatok! És ne hagyjatok nyugtot néki, míg megújítja és dicsőségessé teszi Jeruzsálemet e földön.*

Ezeknek a verseknek az a lényege, hogy Isten angyalokat jelölt ki Jeruzsálem falaira. Az ő egyetlen szolgálatuk az, hogy emlékeztessék Istent azon ígéreterre, hogy Jeruzsálemet a föld középpontjává teszi, megváltott várossá. Nem csupán Ézsaiás imádkozik tehát, hanem az angyalok is imádkoznak Izrael üdvösségéért.

Ide tartozó példa még Róma 10:1: *Atyámfiaim, szívem szerint kívánom és Istentől könyörgöm az Izrael idvességét.*

Pál az újszövetségi szent példája; imaélete számos más egyéb mellett a zsidó nép üdvösségéért való könyörgést is tartalmazta. Ez az egyház harmadik felelőssége a zsidók felé: imádkozni a zsidó nép üdvösségéért.✠